

SELKEÄKIELINEN OPPIMATERIAALI OPPIMISEN TUKENA

Yhteiskunnallisia palveluita selkeäkielisesti

Tiina Pirinen

**Kehittämishankeraportti
Marraskuu 2007**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Pirinen, Tiina	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 19 + cd-levy	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Selkeäkielinen oppimateriaali oppimisen tukena, yhteiskunnallisia palveluita selkeäkielisesti		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, ammatillinen erityisopettajankoulutus		
Työn ohjaaja(t) Heimonen, Leena		
Toimeksiantaja(t) Ammattiopisto Luovi, Tohmajärven toimipiste		
Tiivistelmä Työssäni kehitin oppimateriaalia vammaisten valmentavan ja kuntouttavan linjan opiskelijoille. Alalle ei ole valmista oppimateriaalia erityisopiskelijoita ajatellen. Kokosin kansioon oppimateriaalia yhteiskunnan palveluiden opetusta varten. Yhteiskunnan palvelut ovat osa opiskelu- ja työelämävalmiuksien opintokokonaisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset yhteiskunnan palvelut, osaa käyttää niitä ja osaa hoitaa asioitaan. Hän selviytyy itse, tarvittaessa opastettuna, liikenteessä ja pystyy ylläpitämään sosiaalisia suhteita lähiyhteisössään. Yhteiskunnanpalveluista tehtiin sekä selkomateriaalia että kuvallista oppimateriaalia. Niitä testattiin käytännössä. Molemmat materiaalit sopivat hyvin erityisryhmän opiskeluun. Selkeäkielinen oppimateriaali soveltuu myös kaikille ryhmille.		
Avainsanat (asiasanat) selkokieli, visuaalinen oppiminen		
Muut tiedot liitteenä oppimateriaali-cd		

Author(s) Pirinen, Tiina	Type of Publication Development project report	
	Pages 19 + cd	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title Learning material in simplified language as an support in learning. Public services in simplified language.		
Degree Programme Jyväskylä university of applied sciences		
Tutor(s) Heimonen, Leena		
Assigned by Ammattiopisto Luovi, Tohmajärven toimipiste		
Abstract <p>In my project I have developed learning material for students with special needs. I have gathered an folder containing different material on Public services of society. The objective is that the student knows the main public services of the society, can utilize them and is able to handle his own affairs. He is able to cope with the trafic, with help if needed and can maintain social relations with the neighborhood.</p> <p>Learning material is both in simplified language and in illustrated material. The material has been tested in practice. Both material types are suitable for the education of students with special needs. The material in simplified language is also suitable for any other educational group.</p>		
Keywords simplified language, visual learning		
Miscellaneous Appendix learning material cd		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAT OPISKELIJAT OPPIJOINA	6
2.1 Selkokieli erilaisen oppijan oppimisen tukena.....	7
2.2 Visuaalinen oppiminen erilaisen oppijan mahdollisuutena.....	8
3 SELKEÄKIELINEN OPPIMATERIAALI	8
4 OPPIMATERIAALINÄYTTEET YHTEISKUNNANPALVELUIDEN OPINTOJAKSOON	9
4.1. Näyte alkuperäisestä, aiemmin käytössä olleesta oppimateriaalista	9
4.2. Näyte selkeäkielisestä oppimateriaalista	12
4.3. Näyte kuvallisesta oppimateriaalista vrt. alkuperäinen materiaali.....	13
5 YHTEENVETO	17
6 POHDINTA	17
LÄHTEET.....	19
LIITTEET	19

1 JOHDANTO

Tämä työ on tehty kehittämishankkeena Ammatillisen opettajakorkeakoulun ammatillisten erityisopettajankoulutuksessa, jonka laajuus on 60 opintopistettä. Opinnot antavat kelpoisuuden erityisopetustehtäviin ammatillisiin oppilaitoksiin.

Ammatillisen opettajan pätevyys koostuu neljästä toisiinsa liittyvästä osa-alueesta. Opettajan työn keskeisiä osaamisen alueita ovat oppimisen ohjaaminen, toimintaympäristöjen kehittäminen, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot ja jatkuva oppimisen vastuu. Opettajan työssä keskiössä on ammattialan teoreettinen ja käytännön hallinta, ja ammatillinen osaaminen on sidoksissa ammattialaan. Ammatillisen erityisopettajan erityispedagoginen osaaminen nivoutuu osaksi aiempaa opettajaosaamista.

Oppilaitoksen toiminnan sisäinen kehittäminen edellyttää jokaiselta opettajalta yhteisöllisiä kehittämisvalmiuksia sekä ymmärrystä organisaation toiminnasta. Erilaisten projektien valmistelu ja toteuttaminen ovat esimerkkejä toiminnoista, jotka nykyisin edellyttävät yhteisöllistä kehittämistä. Oppimateriaalin kehittämishankkeita on toteutettu oppilaitoksessamme hyvin kokemuksiin. Oppilaitoksemme on ollut mukana mm. materiaalipankkihankkeessa, jonka tuotoksia voi (www.materiaalipankki.net) käyttää opetuksessa.

Toimin opettajana Ammattiopisto Luovissa. Luovi on erityisammattioppilaitos, jossa koulutetaan erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita eri aloille. Itä-Suomen alueella opiskelijapaikkoja on 200. Ammattiopisto Luovi järjestää ammatillista perustutkintokoulutusta ja vammaisten valmentavaa ja kuntouttavaa koulutusta 18 eri toimipaikassa. Itä-Suomessa sijaitsevat Käsämä, Joensuu, Tohmajärvi, Joutseno, Kuopio ja Iisalmi. Itse työskentelen Tohmajärven toimipisteessä. Suurimman osan opetustunneistani pidin viime lukuvuonna vammaisten valmentavan ja kuntouttavan ryhmälle. Ryhmään kuului sekä valmentava I (ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus) että valmentava II (työhön ja itsenäiseen elämään valmentava opetus ja ohjaus) opiskelijoita. VKK -koulutuksen kesto on 40 – 80 ov. Koulutus suunnitellaan ja toteutetaan noudattaen valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Valmista oppimateriaalia ei VKK_opetuksen käyttöön sellaisenaan ole olemassa, joten oppimateriaali työstetään pääsääntöisesti itse. Oppilaitoksessamme on ollut selko-hanke vuonna 2004, jonka puitteissa on kehitetty selkokielistä oppimateriaalia joillekin opetusaloille ja työssäoppimisjaksoille. Oppimateriaalin rakentamisen keskiössä on valtakunnal-

linen opetussuunnitelma, ryhmän opiskelijoiden tuen tarpeet ja opetuksen järjestämisen toimintaympäristö.

Oppimateriaalin työstäminen erilaisille oppijoille on haasteellista. Useat oppilaitoksemme opiskelijat pystyvät opiskelemaan itsenäisesti lukemalla ja kirjoittamalla, mutta vammaisten valmentavan ja kuntouttavan ryhmän opiskelijoilta akateemisten taitojen hyödyntäminen opiskelussa ei aina onnistu.

Valmiit oppimateriaalit tukevat opettajien työtä. Oppimateriaalihiot mahdollistavat opettajille enemmän aikaa ja voimia keskittyä opiskelijan ohjaamiseen. Jokaisesta opetussuunnitelman opintokokonaisuudesta ja kurssista olisi hyvä olla valmista materiaalia oppilaitoksen materiaalipankissa. Näin ollen mahdollisten sijaistenkin olisi helpompi päästä selville opetetuista ja opetussuunnitelman mukaan etenevistä osioista. Huolella suunniteltu ja toteutettu oppimateriaali on opiskelijan kannalta antoisaa ja oppiminen on tavoitteellista.

Hankkeella pyrin innostamaan opettajia ja ohjaajia työstämään oppimateriaalia. Oppimateriaalien kehittämishankkeiden tuotoksia olisi mahdollista markkinoida myöhemmin muille oppilaitoksille.

2 ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAT OPISKELIJAT OPPIJOINA

Hankkeen keskiössä on erityisopiskelijoille soveltuva oppimista ja opiskelua tukeva oppimateriaali. Oppimateriaalia tuotettaessa on opiskelijan näkökulmasta keskeistä se mitä tuen tarpeita heillä on ja millaisesta oppimateriaalista he pystyvät hyötymään?

Luovin Tohmajärven toimipisteen opiskelijat ovat erilaisia oppijoita – he siis oppivat ja opiskelevat erilailla kuin normaalit oppijat.

Pedagogisen näkökulman mukaan poikkeavat ovat niitä oppijoita, joilla on kasvatuksellisia ja opetuksellisia erityistarpeita. Luokitus palvelee erilaisten oppijoiden kokonaiskuntoutusta ja erityisesti heidän kasvatustaan. Pedagoginen poikkeavuus ei välttämättä ole pysyvää. Erityisavun tarve voi nopeastikin muuttua. (Salminen 1989, 28.)

Sosiaalisesta näkökulmasta katsottuna tarkastelussa korostuu elinympäristön merkitys kehittyvän yksilön käyttäytymisen muovaajana. Poikkeavaa käytöstä on sellainen käyttäytyminen, jota yhteisö

ei hyväksy. Ympäristö voi syrjinnällään aiheuttaa yksilössä psyykkistä vammautumista. Yksilö ei ole kelvollinen yhteisön täysivaltaiseen jäsenyyteen. Toisaalta yhteisö voi olla kokonaisuudessaan poikkeava toimimalla laajemman yhteisön normien vastaisesti. Poikkeavuutta voivat aiheuttaa myös sosiaalinen syrjäytyminen ja elinolosuhteiden heikkous. Koulussa voi vallita voimakas kontrollin ilmapiiri, joka johtaa jatkuvasti epäonnistuneiden oppijoiden vetäytymiseen. Myös kotiyhteisön voimakas koulukielteisyys tai vastustus koulua kohtaan voi aiheuttaa vetäytymistä. Poikkeavaa käyttäytymisenä voidaan pitää myös sankaritekoja ja uhrautuvia työsuorituksia, joita torjunnan sijasta arvostetaan. (Salminen 1989, 28-37.)

Osa opiskelijoistani pystyy lukemaan ja ymmärtämään helppoja ja lyhyitä tekstejä. Jos teksti sisältää paljon pitkiä ja outoja sanoja, he lukevat mekaanisesti eivätkä ymmärrä lukemaansa. Opiskelijat ovat arkoja kokeilemaan uutta ja vierasta asiaa. Samoin asiointi vieraassa paikassa tuottaa ylivoimaisia vaikeuksia. Toiminnallisen oppimisen kautta asiat ja paikat tulevat tutuiksi. Yhteiskunnan palveluiden käyttö vaatii harjoitusta ja rohkeutta kysyä neuvoa epävarmoissa tilanteissa. Julkisissa virastoissa asioimalla ja vierailemalla tulevat tilat ja työntekijät tutuksi, joten asiointi on jatkossa helpompaa.

2.1 Selkokieli erilaisen oppijan oppimisen tukena

Selkokieli on helposti ymmärrettävää kieltä, jossa kieltä on tietoisesti ja suunnitelmallisesti muutettu niin rakenteellisesti kuin sisällöllisesti yleiskieltä mutkattommaksi. Selkokielessä otetaan huomioon vastaanottajan kielelliset edellytykset.

Selkokieli on siis eriasia kuin sujuva ja helposti ymmärrettävä yleiskieli. Selkokieli on vielä yksinkertaisempaa ja sitä kirjoitettaessa pyritään ottamaan huomioon vastaanottajan kokemusmaailma ja kielellinen kyvykkyys. Selkokieltä ei pidä käsittää erilliseksi kieleksi. Nimitys on verrattavissa esimerkiksi sanoihin yleiskieli ja virkakieli. (Juvonen & Fadjukoff 1995, 36.)

Selkokielen kohderyhmät ovat hyvin erilaisia. Selkokieltä käyttävät mm. erilaiset vammaisryhmät, lukemis- ja kirjoittamishäiriöiset ja maahanmuuttajat. Kun selkokielistä oppimateriaalia laaditaan, tulee tekstin aihe ja tavoitteet olla selkeästi mielessä. Asia tulisi sitoa lukijan omaan kokemusmaailmaan esimerkkien avulla, jolloin opiskelijan kokee oppimateriaalin itselleen tärkeäksi. Samalla saadaan motivaatiota ja itsetuntoa kohotettua. Teksti ei saa sisältää paljon yksityiskohtia ja lisäksi kuvituksen ja taiton tulee tukea oppimista ja asian ymmärtämistä. (Juvonen & Fadjukoff 1995, 38.)

Ohjeita selkotekstin ladontaan:

- *Leipätekstin kirjasinkoko on 12 – 16 pistettä*
- *Riviväli 2 – 4 pistettä ja kappaleiden väliin jätetään tyhjä rivi*
- *Käytetään tuttuja, yleisiä kirjasimia. Pääteellinen antiikvateksti, esim. Times Roman ja Palatino hyviä*
- *Tavujakoja ei käytetä*
- *Yhdelle riville sisällytetään yksi ajatuskokonaisuus. Mahdollisimman moni lause alkaa rivin alusta.*
- *Palstan leveys määräytyy kirjasinkoon mukaan. Liian leveä palsta (yli 12 cm) hankaloittaa lukemista, katseen on löydettävä harhailematta seuraavan rivin alku. (Juvonen & Fadjukoff 1995, 63.)*

2.2 Visuaalinen oppiminen erilaisen oppijan mahdollisuutena

Visuaalisella oppimistyyllillä tarkoitetaan näköhavaintoon perustuvaa oppimista. Tällaisella oppijalla korostuu näköaistin ja näkemisen merkitys. Kuvan avulla ihmisen sisimmässä olevat henkilökohtaiset muistot ja kokemukset aktivoituvat. Kuvien sisältämää ainesta ei aina voi muuttaa sanoiksi. Esim. kuvassa olevalle henkilölle voidaan antaa kasvot, ikä ja luonne, mikä sanallisesti ilmaistuna vaatisi useita lauseita ja vaikeitakin käsitteitä. Kuvien avulla välitetty tieto ympäristöstä, esineistä, työkaluista tai tilanteista on havainnollista ja nopeasti ymmärrettävää. (Juvonen & Fadjukoff 1995, 51.)

3 SELKEÄKIELINEN OPPIMATERIAALI

Hankkeen toteutuksen aloitin tutustumalla valmentava I (ammattilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus) että valmentava II (työhön ja itsenäiseen elämään valmentava opetus ja ohjaus) valtakunnallisiin opetussuunnitelmiin ja opintojaksojen tavoitteisiin. Oppimisaihi- oita varten keräsin materiaalia internetiä apuna käyttäen. Oppimateriaali on tehty sekä valmentava I (ammattilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus) että valmentava II (työhön ja itsenäiseen elämään valmentava opetus ja ohjaus) ryhmien tarpeita varten. Aiheena oleva yhteiskunnan palvelut kuuluvat opiskelu- ja työelämävalmiuksien opintokokonaisuuteen.

Oppimateriaalin selkoistamisesta on mukana esimerkkejä. Olen tehnyt PowerPoint –ohjelmalla kalvosarjan, jota voi käyttää opiskelijoiden tuntityöskentelyssä apuna. Kehittämishankeraportin liitteenä on cd-levy, johon on tallennettu em. kalvosarja.

Käytin materiaalia opiskelijaryhmäni opetuksessa. Samalla olen havainnoinut materiaalin käyttökelpoisuutta erilaisille opiskelijoille.

Koottuani tietoja yhteiskunnanpalveluista aloitin tekstien selkoistamisen ja kuvallisen materiaalin teon. Käytin apuna tekstinkäsittely- ja PowerPoint- ohjelmia. www.materiaalipankki.net. AMMe-sivuilta löytyi paljon aiheeseen liittyviä käyttökelpoisia kuvia.

4 OPPIMATERIAALINÄYTTEET YHTEISKUNNANPALVELUIDEN OPINTOJAKSOON

Oppimateriaalia on tehty mm. palo- ja pelastustoimesta, kirjastosta, poliisista, terveyskeskuksesta, Kansaneläkelaitoksesta ja postista. Näytteeksi tähän raporttiin valitsin poliisi-osion, koska poliisin työ on opiskelijoiden mielestä kiinnostavaa ja he juttelevat innokkaasti aiheesta. Oppimateriaali on selkeää ja aiheeseen liittyvät kuvat ovat hyviä ja kertovia.

4.1. Näyte alkuperäisestä, aiemmin käytössä olleesta oppimateriaalista

Poliisitoimi

Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisin on suoritettava myös muut sille erikseen säädetyt tehtävät ja annettava jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua.

Poliisin organisaatio on kolmiportainen. Poliisin ylijohtona toimii sisäasiainministeriön poliisiosasto. Sen alaisuudessa toimivat poliisin lääninjohdot, poliisin valtakunnalliset yksiköt, poliisioppilaitokset, Poliisin tekniikkakeskus, poliisin tietohallintokeskus ja toiminnallisesti myös Helsingin kihlakunnan poliisilaitos. Paikallispoliisitoiminta on hallinnollisesti sijoitettu kihlakuntiin. Kihlakuntien poliisilaitokset toimivat poliisin lääninjohton alaisuudessa.

Valvonta

Poliisilain 1 §:n mukaan poliisin eräänä keskeisenä tehtävänä on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen on poliisin tehtäväkuvauksen perinteisiä käsitteitä. Tehtävään on katsottu kuuluvan kaikki sellainen poliisitoiminta, jonka tarkoituksena on luoda ja ylläpitää turvallista ja viihtyisää

elin- ja toimintaympäristöä yhteiskunnan jäsenille, torjua ja estää ennakolta oikeudenloukkauksia ja häiriöitä sekä poistaa tapahtuneet häiriöt ja selvittää mahdolliset oikeudenloukkaukset.

Rikostorjunta

Poliisilain 1 §:n mukaan poliisin tehtävänä on mm. rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Rikosten ennalta estämisessä poliisi toimii yhteistyössä erityisesti kunnallisten viranomaisten sekä paikallisten yhteisöjen ja alueensa asukkaiden kanssa. Tässä on apuna alueen rikosten analysointi, jonka avulla toimenpiteitä voidaan suunnata tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Suojauksella, valvonnalla ja muilla rikostorjuntatoimenpiteillä kyetään hyvin ennalta ehkäisemään perinteistä rikollisuutta, mutta usein uusia rikosentekomuotoja syntyy tilalle. Viime aikoina tapahtuneet muutokset alkoholipolitiikassa ja päihteiden väärinkäyttö pitänee väkivaltarikosten määrän edelleenkin kansainvälisesti vertaillen korkealla tasolla. Valtaosassa väkivaltarikoksista teon tekijä ja uhri tuntevat toisensa. Kyse on usein lähisuhdeväkivallasta tai ns. pienryhmäväkivallasta. Poliisin tietoon tulleen lähisuhdeväkivallan osuus säilynee korkeana rikosten ilmoitusalttiuden noustessa. Huumausainneiden käyttöön liittyvien rikosten määrä lisääntynee. Rikoksista tilastoituu arviolta vain 20-30 %. Piilorikollisuus on suurinta rikoksissa, jotka on paljastettava tiedustelulla tai valvonnalla, kuten huumausainerikokset, talousrikokset ja rattijuopumukset.

Lupapalvelut

Poliisi myöntää vuosittain n. 900 000 lupaa. Lupamäärältään suurimpia ovat passit, ajokortit, aseluvat sekä henkilökortit. Poliisilla on säilynyt monipuolinen maanlaajuinen palveluverkosto. Poliisin lupapalveluja saa yli 300 pisteessä. Poliisin lupatulot olivat vuonna 2002 n. 33 miljoonaa euroa.

Poliisiosaston hallintoyksikkö vastaa lupahallinnon valtakunnallisesta strategisesta ohjauksesta ja suunnittelusta sekä tulossuunnittelusta ja lupatoimintojen kehittämisestä. Hallintoyksikkö valmistelee poliisin lupahallintoon ja lupasuoritteiden maksullisuuteen liittyvät säädökset.

Hallintoyksikön alaisuudessa toimivat arpajais- ja asehallintoyksikkö sekä turvallisuusalan valvontayksikkö.

Pelastustoimi jokaisen parhaaksi

Pelastustoimen perustavoitteena on estää onnettomuudet ennalta. Onnettomuuksien kuitenkin sattua pelastustoimen on kyettävä antamaan apua nopeasti ja tehok-

kaasti. Toiminnassa varaudutaan myös erilaisten häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalta.

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi pelastustoimi tekee yhteistyötä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa.

Sisäasiainministeriön pelastusosasto johtaa ja valvoo pelastustointia. Lääninhallituksen pelastusosastolle kuuluvat vastaavat tehtävät läänin alueella. Pelastuslaitokset hoitavat pelastustoimen tehtävät alueellaan, joita on 22. Vapaaehtoiset palokunnat, laitospalokunnat ja tehdaspalokunnat osallistuvat pelastustoimen tehtävien hoitamiseen alueen kanssa tekemänsä sopimuksen perustella.

Pelastuslaitosten tehtäviä ovat tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, pelastustoiminta onnettomuustilanteissa sekä poikkeusolojen väestönsuojelutehtävien hoitaminen sekä niihin varautuminen.

Rajojen vartiointi

Suomen ulkorajojen vartioinnin päämääränä on rauhallisten olojen säilyttäminen maamme rajoilla. Rajaturvallisuudesta ja rajojen vartioinnista vastaa Rajavartiolaitos.

Rajavartiolaitoksen tehtävinä on:

- rajaturvallisuuden ylläpitäminen maalla ja merellä
- rajatarkastustoiminnan sujuvuudesta ja tarkkuudesta vastaaminen
- meripelastus
- rajat ylittävän rikollisuuden torjunta yhteistyössä poliisin ja tullin kanssa
- meriliikenteen valvonta ja turvaaminen Merenkululaitoksen kanssa
- ympäristövahinkojen torjunta ympäristökeskusten kanssa

Kansainvälisesti arvostettu yhteistyötä korostava suomalainen rajaturvallisuusmalli on otettu käyttöön myös Euroopan unionissa.

4.2. Näyte selkeäkielisestä oppimateriaalista

POLIISI

Poliisin puoleen voi kääntyä erilaisissa ongelmissa.

Nuorten asioita hoitavat nuoriso- ja koulupoliisit.

Jos asian hoitaminen ei kuulu poliisille,
hän ohjaa oikean tahon puoleen.

Poliisin tehtävät

Poliisin tehtävänä on järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen.

Poliisille kuuluu rikosten ennalta estäminen ja selvittäminen.

Poliisi suorittaa rikosten esitutkinnan ja
ilmoittaa tutkittavaksi tulleesta rikosasiasta syyttäjälle.
Poliisi huolehtii useista lupahallinnon tehtävistä.

Poliisi ja sosiaaliviranomaiset tekevät tiivistä yhteistyötä.

Yhteistyötä tehdään erityisesti nuorten tekemien rikosten selvittämisessä
ja perheväkivallan ehkäisyssä.

Poliisi kohtaa usein työssään sosiaaliviranomaisten apua ja tukea tarvitsevia ihmisiä.

Jos olet joutunut tai epäilet joutuneesi rikoksen uhriksi, ota yhteyttä poliisiin.

Poliisi suorittaa rikoksen esitutkinnan ja ohjaa muiden auttavien tahojen luo.

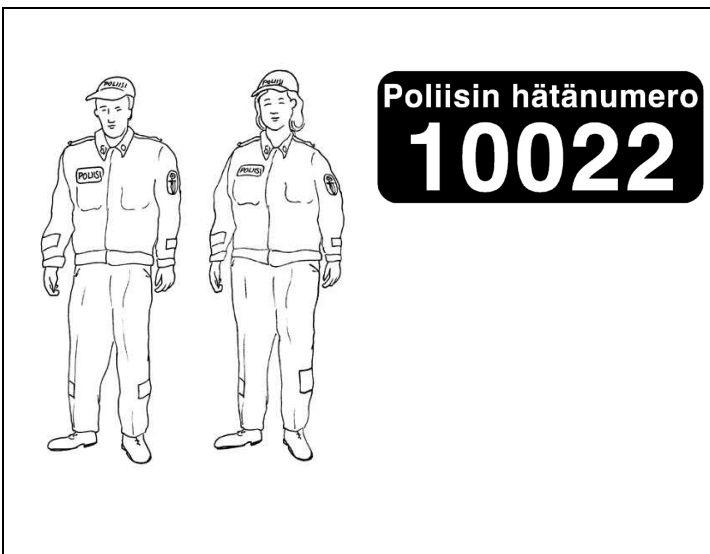
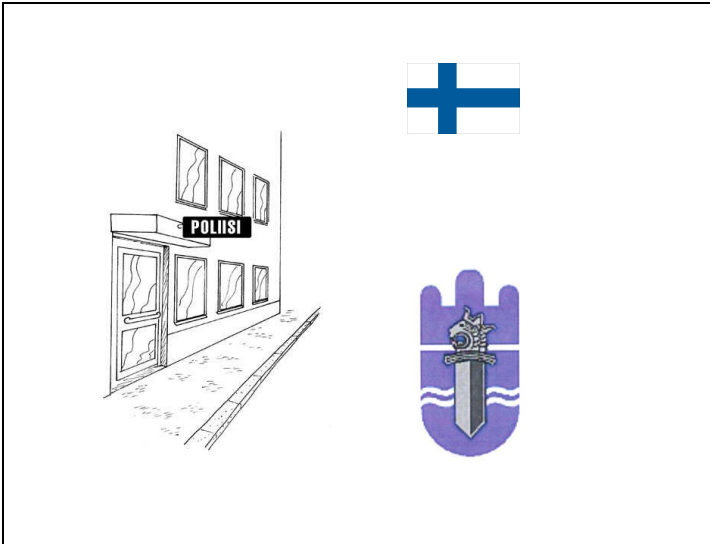
Rikoksen uhriksi joutuneelle on mahdollisuus hakea korvausta valtion varoista. Korvausta voi saada rikoksesta aiheutuneesta henkilövahingosta, esinevahingosta tai muusta taloudellisesta vahingosta.

Poliisi opastaa tarvittaessa korvauksen hakemisessa.

4.3. Näyte kuvallisesta oppimateriaalista vrt. alkuperäinen materiaali

Kuvallinen materiaali

Alkuperäinen materiaali

Poliisin hätänumero on tärkeä muistaa.

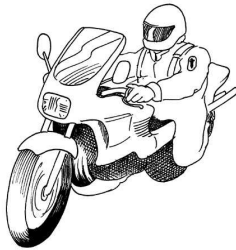
Nettisivuilla kerrotaan kuinka monta prosenttia poliiseista on miehiä/ naisia. Kuvan avulla jää mieleen tärkein eli molemmat sukupuolet ovat edustettuina.

Poliisiautoja

Poliisin kalustosta ja kulkuvälineistä on kerrottu poliisin nettisivuilla paljon. Siellä on käytetty todella hyviä valokuvia. Niiden tulostaminen ja käyttäminen materiaaleissa on kuitenkin hankalaa. ”Piiiretyt” kuvat vievät vähemmän muistitilaa. Kuvia on myös mukava värittää itse.

Moottoripyöräpoliisi

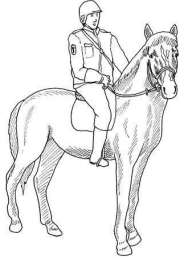
Venepoliisi

Koirapoliisi

Pyöräpoliisi

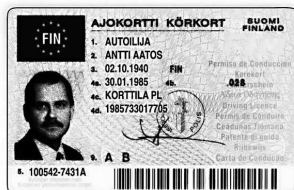

Ratsupoliisi

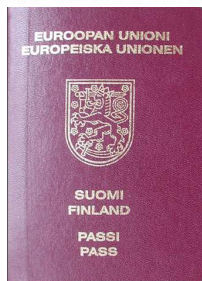
Poliisi vastaa lupa-asioista, esim.

- ajokortit
- passit
- aseenkantoluvat
- huviluvat

Jos valitsee nettisivuilta ”luvat”, niin saa todella pitkän listan erilaista poliisin myöntämistä luvista. Tähän olen koonnut yleisimmät haettavat luvat.

Ajokortti

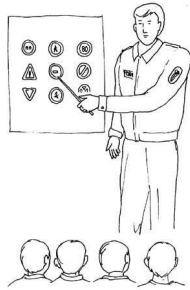

Passi

Monelle opiskelijalle ovat ajokortit ja passit tuttuja. Ainakin ovat joskus nähneet sellaiset, jos heillä itsellään ei niitä ole. Valokuvista on helppo keskustella esim. mitä tietoja ajokortissa on.

Poliisi ohjaa liikennettä ja valvoo lakien noudattamista.

Poliisi opastaa.

Poliisi toimii yhteistyössä tullilaitoksen kanssa.

Lisätietoa poliisin toiminnasta saat osoitteesta www.poliisi.fi.

5 YHTEENVETO

Valmistin oppimateriaalia vammaisten valmentavan ja kuntouttavan koulutuksen työelämävalmiuksien jaksoon lähtökohtana erityisopiskelijoiden tuen tarve oppimisessa ja opiskelussa. Käytin oppimateriaalia apuna omassa työssäni. Oppituntien aikana vahvistui käsitykseni siitä, että osa opiskelijoista tarvitsee kuvallisen oppimateriaalin. Osalle opiskelijoista riittää selkomateriaali aiheesta. Materiaalikansioon on kasattu teorian tietoja yhteiskunnan palveluiden kurssista. Oppituntien aikana teimme muistiinpanoja myös taululle ja opiskelijat kirjoittivat ne itse omaan kansioonsa.

Oppitunnin alussa kerroin käsiteltävän aiheen ja jaoin oppimateriaalin opiskelijoille. Seuraavaksi kerroin kuvia apuna käyttäen aiheesta. Joitakin asioita lisäsimme kirjoittaen muistiinpanoja. Keskustelimme yhdessä aiheesta. Lähes jokaisella oli jokin omakohtainen kokemus aiheesta. Näin opittava asia tuli liitettyä omaan elämään. Tunnin loppuun opiskelijat saivat värittää kuvia. Väritystyön aikana opiskelijat jatkoivat innokkaasti keskustelua. Kävimme myös tutustumassa paikallisiin virastoihin ja toimipaikkoihin. Tutustumiskäynneillä opiskelijat kertoivat oppimiaan asioita ja kyselivät rohkeasti lisää esittelijöiltä. Jälkeenpäin opiskelijat kertoivat mitä olivat nähneet ja kokeneet tutustumiskäynneillä. Oppimateriaalin kuvat olivat tukena kerrottaessa.

Oppitunneilla opiskelijat innostuivat, kun saivat kuvallisen materiaalin käsiinsä. He keskustelivat mielellään kuvista ja niiden mieleen tuomista ajatuksista. Vähitellen he alkoivat reflektoida käsiteltyjä asioita omaan elämäänsä ja kokemuksiinsa. Asiat jäivät näin paremmin mieleen ja tunnilla käsiteltyä oli helpompi kerrata mielessään myöhemmin kuvia katsellen. Uuden asian oppiminen on helpompaa, kun sen voi liittää johonkin aikaisemmin opittuun ja koettuun asiaan.

Kuvien väritys on hyvä motorinen harjoitus. Samalla kirjoitustaidotonkin opiskelija sai ”muistiinpanoistaan” oman näköisensä.

6 POHDINTA

Käytettävällä oppimateriaalilla on suuri merkitys oppimisen kannalta. Liian vaikeaselkoinen teksti lannistaa opiskelijan innostuksen. Myös yksinkertaiset ja havainnolliset kuvat auttavat asian ym-

märtämisessä ja mieleen painamisessa. Oppimista tapahtuu varmemmin, kun opiskelija on motivoitunut ja pystyy peilaamaan käsiteltäviä asioita omaan kokemusmaailmaansa.

Oppimateriaalia voi jokainen hyödyntää parhaaksi havaitsemallaan tavalla. Itsestäni ainakin tuntuu vieraalta käyttää opetuksessa suoraan jonkun toisen tekemää materiaalia. Kaikki eivät ajattele samalla tavalla eikä jokaisella ole samanlainen tyyli opettaa. Opettajan kannattaa muokata materiaali ”itsensä näköiseksi”.

Tuottamaani oppimateriaalia on helppo hyödyntää. Tarkoituksena ei ole, että siinä olisi tyhjentävästi kaikki aiheeseen liittyvä, vaan oleellinen tieto. Opettaja voi halutessaan lisätä omia ajatuksiaan ja painottaa asioita ryhmälle sopivalla tavalla. Aikaa säästyy huomattavasti, kun ei tarvitse etsiä hajanaisesti sijoitettuja tietoja eri lähteistä.

Materiaalia tehdessä innostukseni opetusmateriaalien työstämiseen kasvoi. Työskennellessä oli pakko keskittyä opintokokonaisuuden keskeiseen sisältöön. Jokainen opiskelija on erilainen, joten opetusmateriaalia joutuu muokkaamaan ryhmälle sopivaksi.

Työstetty materiaali ei vielä kata kaikkia osa-alueita. Oppimateriaalia voisi myös kehittää käyttämällä valokuvia. Kuvat voisi ottaa opiskelijan omalta paikkakunnalta samalla, kun vierailee opiskelijan kanssa paikallisessa virastossa. Näin oppimateriaalin tiedot olisi helpompi siirtää käytäntöön. Materiaaliin voisi myös lisätä kulkuohjeet opiskelijan omasta kodista paikkakunnan palveluihin. Oppimateriaaliin voisi liittää videon, jossa olisi kuvattuna asiointia erilaisissa palvelupisteissä.

Tämän tyyppinen kehittämishanke lisää opettajan kykyä keskittyä opintokokonaisuuden kannalta oleellisiin asioihin. Joskus voidaan sanoa, että ”vähemmän on enemmän”. Selkeäkielistä tai kuvitettua materiaalia työstäessä tulee ajateltua asioita enemmän opiskelijan kannalta. Oppilaitoksissa pitäisi kannustaa kehittämään selkeäkielistä oppimateriaalia antamalla resursseja henkilökunnalle. Tiimityöskentelyssä ideoita voisi jakaa ja kehittää monin tavoin.

LÄHTEET

Ammattiopisto Luovin valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen opetussuunnitelma.

Elämässä mukana – muutoksissa tukena. 2006. Viitattu 27.12.2006. [Http://www.kela.fi](http://www.kela.fi), etuudet.

Juvonen, J. & Fadjukoff, P. (toim.) 1995. Selko oppimateriaalin tekijän opas. Jyväskylän täydennyskoulutuskeskus. Oppimateriaaleja 18.

Kuva- ja oppimateriaalia ammatilliseen opetukseen. 2007. Viitattu 8.5.2007.

[Http://www.edu.fi/oppimateriaalit/amme](http://www.edu.fi/oppimateriaalit/amme), yhteiset opinnot.

Palo- ja pelastustoimi. 2006. Viitattu 27.12.2006. [Http://www.kaupunki.lohja.fi](http://www.kaupunki.lohja.fi), palokunta.

Puolustusvoimien tehtävät. 2006. Viitattu 27.12.2006. [Http://www.puolustusvoimat.fi](http://www.puolustusvoimat.fi), perustietoa.

Rajavartiolaitoksen tehtävät. 2006. Viitattu 27.12.2006. [Http://www.rajavartiolaitos.fi](http://www.rajavartiolaitos.fi), tehtävät.

Salminen, J., Erityispedagogiikka ja erityisopetus. Kirjayhtymä, 1989.

Tietoa poliisista. 2007. Viitattu 6.1.2007. [Http://www.poliisi.fi](http://www.poliisi.fi), tietoa poliisista.

Vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus ammatillisessa koulutuksessa. Opetussuunnitelman perusteet, Opetushallitus, 2000.

Vuorinen, I. 2001. Tuhat tapaa opettaa: Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Tampere: Resurssi.

LIITTEET

Oppimateriaali-cd